Fakultás	Idõszak	Végzõsök összesen	Románok	Magyarok	Magyarok százaléka
Mezõgazdasági	1960–1993	4000	3204	796	20,0%
Állatorvosi	1960–1993	2159	1697	462	21,4%
Állattenyésztési	1960–1993	2245	1802	353	15,7%
Kertészeti	1960–1993	481	439	42	8,7%
Összesen	1960–1993	8885	7232	1653	18,6%

Az 1997-es évben bejutottak nemzetiségi összetétele

Fakultás	Diákok összlétszáma	Magyarok	Magyarok százaléka
Mezõgazdasági	63	6	9,5%
Állatorvosi	65	5	7,7%
Állattenyésztési	85	19	22,4%
Kertészeti	53	11	28,8%
Összesen	266	41	15,4%

A közzétett adatokból kitûnik, hogy nõ az igény a mezõgazdasági szakmák iránt. Éppen ezért indokolt a magyar nyelvû oktatás újraindítása.

Az RMGE, az egykori tanintézet kezdeményezõ jogutódjaként, tovább kell küzdjön a magyar nyelvû felsõfokú agrárképzés megvalósításáért, magyar ajkú szakemberek képzéséért, hogy legyen utánpótlás az anyanyelvû szakoktatás és szaktanácsadás biztosítására. A legsajnálatosabb az, hogy kifogytak a magyar anyanyelvû szaktanárok, így az utánpótlás nincsen biztosítva. Alig vesznek fel magyar tanársegédet. Ezen a helyzeten csak a magyar egyetem létrehozása segíthet. Ezen belül alakulhatna meg a mezõgazdasági mérnöki és más rokon kar.

Farkas Zoltán

A romániai vidékfejlesztési potenciál helyzete Esettanulmány: Csanálos község – Szatmár megye.

A vidékfejlesztés fogalma egyszerre tûnhet túl szûknek, és túl tágnak is, hiszen egyfelõl minden vidéken tervezett és megvalósuló ágazati fejlesztés vidékfejlesztés lehet, másfelõl pedig a vidék fogalmának tisztázatlansága miatt vonatkozhat akár az egész országra is.

A vidékfejlesztés meghatározásához azonban szükség van mindenek elõtt a vidék, a vidéki térség fogalmának tisztázására, körülhatárolására.

Vidéken a kisvárosok, községek, falvak, farmok, erdõségek zónája által behatárolt gazdasági és társadalmi együttest értjük, mely magába foglalja az illetõ zóna mezõgazdasági farmjait, kereskedelmét, szolgáltatásait, és kisipari vállalatait.

Az EU - ban a vidéki térséget az OECD és az EUROSTAT konkrétan a népsûrûség kritériuma alapján határozzák meg.

Így az OECD osztályozása szerint megkülönböztetünk:

1. többségében (alapvetõen) vidéki térséget – ahol a lakosság több mint 50 %-a vidéki közösségekben él;
2. meghatározóan (jellemzõen) vidéki térséget – ahol a lakosság 15 - 50 %-a vidéki közösségekben él;
3. többségében városi térséget – ahol a lakosság kevesebb mint 15 %-a él vidéki közösségekben.

E csoportosítás alapján:

		Alapvetõen vidéki térség	Meghatározóan vidéki térség	Alapvetõen városi térség
EU	Lakossága	9,7%	29,8%	60,5%
	Területe	47%	37,4%	15,6%
RO	Lakossága	46,97%	43,61%	10,32%
	Területe	54,95%	44,29%	0,67%

Románia lakosságának 46,97%-a él alapvetõen vidéki térségben az EU lakosságának 9,7%-ával szemben.

Az EUROSTAT meghatározása szerint vidéknek számítanak azok a térségek, ahol a népsûrûség alacsonyabb mint 100 lakos/km.

Ennek az osztályozásnak az alapján átlagosan Románia egész területe vidéki térségnek számít, mivel az ország népsûrûsége 94,6 lakos/km.

A vidékfejlesztés esetében a legfontosabb célkitûzéseknek a vidéken élõ emberek életminõségének javítását, a települések népességmegtartó erejének fokozását, azaz a vidéki élet fenntarthatóságát kell tekintenünk.

A vidékfejlesztés sajátosságai között elsõ helyen kell említeni, hogy nem nélkülözheti az ott élõ emberek aktiv részvételét, komplex társadalmi, gazdasági, kulturális programokban valósul meg, és végül, kistérségi irányultságú kell hogy legyen.

A kistérség a komplexen értelmezett és alulról építkezõ területfejlesztési politika rendkívül fontos alapszintje.

A fejlesztési programok irányultságai és prioritásai alapvetõen a kistérség adottságaitól függenek. Különös jelentõsége van a természeti, a gazdasági, az emberi, és a kultúrantropológiai (hagyományok, életmód, kultúra) sajátosságoknak. Ezeknek a sajátosságoknak a felmérése és értékelése képezi minden fejlesztési programépítés lépései közül az elsõt, amelyet helyzetfeltárásnak nevezünk. Csakis az illetõ kistérség helyzetértékelése után alakíthatóak ki a fejlesztési stratégia irányait meghatározó prioritások, majd ezek alapján a fejlesztési programok és alprogramok, és végül az ezek megvalósítását célzó megfelelõ intézkedéscsoportok.

* * *

A következõ esettanulmány egy, a vidékfejlesztés közeljövõbeni potenciális tárgyát képezõ Szatmár megyei kistérség egyik elemének, Csanálos (Urziceni) község 1998 decemberében végzett erõforrás felmérésének egy része. E kistérség, mely Mezõfény (Foieni), Mezõpetri (Petresti), Szaniszló (Sanislau), és Csanálos (Urziceni) községeket foglalja magába, Szatmár megye nyugati részén, Magyarország határának közvetlen szomszédságában 22.216 ha-on terül el, és földrajzilag körülhatárolható egységes területet alkot.

Ami Csanálos község természeti sajátosságait illeti, elmondható, hogy a község 3.230 ha-on a Károlyi síkság nyugati részén fekszik, talajminõsége igen jó. Ezzel is magyarázható, hogy az évek hosszú során a községben a legfõbb gazdasági tevékenység a mezõgazdasági termelés volt, és a termelõszövetkezet 1991-ben bekövetkezett felszámolása után is ez maradt. 1992 óta a község 1609 ha szántóterületének, amely már magántulajdont képez, három megmûvelési formája létezik:

A község összszántóterületének megoszlása	Társulásban	Egyénileg	Bérben
	57%	40%	3%

A szántó megmûvelésében gondot okoz a földbirtokok nagyfokú felaprózottsága. Az ebbõl adódó nehézségek legfõképpen a mezõgazdasági társulás szintjén érzékelhetõek, melynek 904 ha-ja 82 parcellában van (az 1998 decemberi adatok szerint).

A községben 1998 decemberében a Bukaresti Statisztikai Intézet által kidolgozott kérdõívek segítségével végzett felmérés adatai szerint, a földtulajdonosok 77%-a 51 éven felüli, és ezek közül akinek 4 ha-nál nagyobb földterületük van, az össztulajdonosok 47%-át képezik, tehát az idõsek a nagyobb földterületek tulajdonosai, akik számára a mezõgazdasági társulás létezése és mûködése szükséglet, és többnyire létkérdés is.

Ha az idõs lakosság arányát az 1992-es népszámlálás adatai alapján a romániai átlaghoz viszonyítjuk, a község lakosságának elöregedése vehetõ észre. Megállapítást nyert, hogy Csanálos

60 év fölötti lakosainak aránya (23,52%) magasan az országos átlag (16,39%) fölött van, s a község gyermekeinek (14 év alatt) aránya (20,09%) alacsonyabb mint az országos átlag (22,27%):

	0–14 év	15–59 év	>60 év
ROMÁNIA	22,27%	60,87%	16,39%
SZATMÁR megye	24,40%	60,85%	14,45%
CSANÁLOS	20,09%	56,38%	23,52%

Az mezõgazdaságban foglalkoztatott aktív lakosság megoszlásának aránya (44,55%) az országos átlag (38%) fölött van:

	Aktív lakosság aránya	Mezõgazdaságban foglalkoztatottak aránya	Foglalkoztatottak aránya aktív lakossághoz viszonyítva
ROMÁNIA	46,00%	38,00%	91,47%
SZATMÁR megye	44,40%	25,65%	89,35%
CSANÁLOS	44,00%	44,55%	93,49%

Ami a gazdák mezõgazdasági gépekkel való ellátottságát illeti, a felmérés alapján megállapítást nyert, hogy 73,33%-a nem rendelkezik gépekkel. Az önmagában vett alacsony gépellátottság problémát jelenthetne, de figyelembe kell venni azt a tényt is, hogy a mezõgazdasági társulás egy jelentõs gépparkkal rendelkezik, melylyel szolgáltatásokat is végeznek; egy magasabb gépellátottsági arány mellett az illetõ gépek kapacitása nem lenne kihasználva a gazdaságosság keretei között; és, hogy a lakosság többségének (társulási tagoknak) nincsen rá szüksége.

A község infrastruktúrája, az 1998 decemberében végzett felmérés szerint, a következõképpen mutatkozik:

Utak			Villamossággal	
Aszfalt	**Kövezett**	**Földes**	**ellátott házak**	**nem ellátott házak**
55%	36%	9%	100%	0%

Vízellátás			Kanalizálás
Saját kúttal rendelkezõ ház	**Vezetékes vízzel rendelkezõ ház**	**Saját vezetékû vízzel rendelkezõ ház**	0%
38,84% (18%)	59,54%	21,37%	

Megállapítható tehát, hogy a község útjainak 55%-a aszfalt (a községen áthaladó út nemzetközi útvonal), 36%-a kövezett. A házak 100%-a rendelkezik villamossággal.

A házak 59,54%-a a központi vezetékes vízhálózatra van kötve, és csak a házak 18%-nak egyetlen vízforrása az udvarukon lévõ kút. Viszont a község kanalizálásának problémája még nem megoldott.

A községben végzett felmérés sok más kérdés mellett a község lakosságának elégedettségi fokát is vizsgálta. Megállapítható, hogy a lakosok 70%-a elégedett a család anyagi helyzetével és 96%-a elégedett a saját házával.

Ami a lakosoknak a közeljövõrõl alkotott véleményét illeti, 53%-a hiszi, hogy egy év múlva ugyanúgy, 30%-a egy kicsit rosszabbul és 17%-a sokkal rosszabbul fog élni.

A felmérések alapján elmondható, hogy Csanálos község helyzete jobb az országos átlagnál, az emberek is elégedettebbek, mint ahogy azt az országos felmérések mutatják, de a vidéki településekre jellemzõ problémák itt is fellelhetõek.

A megkezdett kutatás, amely a község gazdasági és társadalmi erõforrás-felmérését célozza, tovább folytatódik és kiterjed majd egyrészt a kistérség minden egyes községére, másrészt pedig a partnerkapcsolatok feltárására.

A helyi önkormányzatok, a vállalkozók,